

Fiducia, Ostrava

*Art + antiques, 07.05.2014, Tomáš Koblížek, str. 46, Galerie
<http://www.artantiques.cz>*

Fiducia znamená latinsky důvěra, což je název asociující spíše penzijní fond než nezávislé kulturní centrum s klubem, antikvariátem a dvěma galeriemi. Roky jeho aktivního působení ale daly tomuto pojmu smysl, a Fiducia tak v Ostravě už delší dobu zaujímá pozici jedné z klíčových institucí místní kultury.

To, že se Fiducii podařilo vytvořit image stabilní kulturní instituce, má určitě co dělat s téměř obrozeneckou postavou provozovatelky Ilony Rozehnalové, díky jejímuž entuziasmu lze snadno zapomenout na křehké bytí a nebytí současné grantové politiky. Teprve pohled ke spleťtým počátkům galerie tak odhalí, že činnost, se kterou je po roky spojována, nelze vůbec považovat za samozřejmou. Pod hlavičkou Fiducia fungovala už v první polovině 90. let galerie v nedalekém Frýdku-Místku, odkud ji v roce 1995 její první kurátor Ivo Sumec přestěhoval do Ostravy.

Nejprve do legendární hospody a antikvariátu Černý pavouk na Stodolní ulici a nedlouho poté na současnou adresu na křižení ulic Nádražní a Mlýnské. Výstavní program galerie tehdy významně pomáhal naplňovat étos "vynořující se scény", jak o Ostravě a místním výtvarném dění 90. let hovoří manželé Ševčíkovi. V roce 1998 se ale její činnost zadrhla a prostor se z galerie změnil na hospodu. Tehdy stačilo málo, a Fiducia by byla jen krátkou, byť třeba nezanedbatelnou epizodou historie tzv. ostravské scény.

Právě v této době sem ale přichází Ilona Rozehnalová, jejíž působení vede ke konsolidaci poměrů a opětovnému restartu kulturních aktivit. Na prahu milénia tak do uvolněných suterénních prostor směřuje další významný subjekt místní scény, Galerie 761 vedená zprvu René Rohanem, členem skupiny Kamera skura, a po jeho odchodu do Prahy trojicí studentů místní umělecké školy (pozdější Fakulty umění), Petrem Pavlánem, Petrou Čiklovou a Karolínou Grymovou.

Galerie Dole

Po ní pak už přichází dodnes fungující Galerie Dole založená v roce 2006 a kurátorsky po celý čas spravovaná Martinem Mikoláškem. Galerie Dole se od počátku profilovala jako prostor zaměřený především na médium malby v různých variantách a mutacích, za čímž lze hledat jak kurátorovu osobní preferenci, tak poměrně pragmatické východisko z toho, že je prostor galerie současně i zázemím klubu, kde paralelně vedle výstav probíhají autorská čtení, prezentace, veřejné debaty, workshopy a přednášky.

K dramaturgii galerie Mikolášek říká: "Naším cílem je podat pokud možno co nejširší, „mozaikovitý“ přehled o tom, co se v rámci média malby v současnosti odehrává." Aby tohoto stavu zmnožené perspektivy docílil, musí přirozeně kooperovat s externími kurátory. "Každý z nich má své vlastní důrazy a priority, které se snaží ve výběru autorů uplatnit. Ať už je to třeba tíhnutí ke spíše insitněji vnímané malbě u Vladislava Holce, či k obecnějšímu mapování malby Petrem Vaňousem, případně k volnějším afinitám s malbou u Jiřího Ptáčka." Galerie Dole se od počátku zaměřuje na prezentaci mladé a mladší střední generace autorů. Není však - jak by se mohlo na první pohled jevit logické - snadno dostupnou platformou pro zdejší studenty a čerstvé absolventy uměleckých škol, stejně jako zbytečně nevytěžuje už etablované místní osobnosti. Mikolášek to vysvětluje takto: "Pro mě

je důležitější, když přivedu zajímavého a pro Ostravu třeba ještě neznámého autora, než když budu dokola vystavovat jen umělce z místní komunity. Ti jsou pro mě důležití, ale i pro ně samotné je podstatné, pokud je kurátor uvádí do různých, nezažitých kontextů." Ve městě, které žije především vlastními problémy a kde i výtvarné scéně někdy trochu chybí odstup, se určitě jedná o legitimní postoj fungující jako prevence vůči různým formám zapouzdření, k němuž má místní prostředí zřetelné predispozice.

Na daném prostoru tohoto článku by bylo asi zbytečné vypočítávat jména autorů, kteří se v Galerii Dole za ty roky vystřídali. Svoji činnost se ostatně galerie snaží v pravidelných ročních intervalech mapovat i vydáváním katalogů, na něž lze v tomto směle odkázat. V tom prozatím posledním také čtenář hned v úvodu narazí na výrok "Malba jako jedna z relevantních alternativ, jak být s uměním". Ten lze chápat nejen jako poněkud lakonickou reflexi znovunabytého sebevědomí média, na něž se galerie zaměřuje, ale v kontextu dosavadní dramaturgie i jako přirozený manifest zdejších aktivit.

Fotografická galerie

Ještě déle je s historií Fiducie provázána druhá z dnes zde fungujících galerií. Fotografická galerie Fiducia (dále FGF), která je široko daleko jedinou institucí orientující se na médium fotografie, zahájila svoji činnost v roce 2001. Roman Polášek, který spolu s Martinem Popelářem FGF od počátku vede, vysvětluje důvody této dramaturgie jako přirozené: "Oba jsme fotografové a v době úvah o vzniku FGF už v Ostravě bylo poměrně dost komorních galerií zaměřujících se na současné umění: 761, Sokolská 26, Jáma 10, Nibiru, Černý pavouk... Proto tedy fotografická galerie, aby nás nebylo moc na jednom pískovišti." Tuto pozici ale kurátoři nikdy nevnímali rigidně, takže vedle výstav žijících fotografů různých generací se zde čas od času objevují umělci, kteří s fotografií zajímavým způsobem pracují (Zbigniew Libera, Jiří David, Jiří Surůvka), nebo projekty, jež mají k fotografii vazbu (skupina Record, Lenka Klodová). Nechybí ale ani občasné prezentace některého z domácích klasiků -optimálně prostřednictvím méně známého souboru (Jan Lukas, Emila Medková, Eugen Wiškovský, Jaroslav Rössler...). Ty pro FGF zpravidla pomáhá připravovat Josef Moucha, mladé či opomíjené autory pak třeba Tomáš Pospěch, Lucia Fišerová a další, s jejichž přispěním se daří k výstavám pravidelně vydávat i katalogy (cca tři až pět za rok).

Vlastní cestou

Přestože Fiducia rozhodně netrpí teritoriální omezeností a její orientace směřuje spíše ven, lze tento prostor v pozitivním slova smyslu charakterizovat jako vernakulární, vyznačující se specifickým "nářečím", o které rozšiřuje běžný kulturní či galerijní kontext. Přirozeně, ve městě, jakým je Ostrava, existují i tlaky, kterým musejí její provozovatelé čelit, a to tím spíše, že se významně angažují v řadě místních kauz týkajících se zdejšího veřejného života (např. městská galerie, Moravskoslezská vědecká knihovna, tzv. městská jatka, výstavba na Nové Karolině, obchodní dům Ostravica-Textilia atd.). Mikolášek dokonce hovoří o tom, že voluntarismus, na němž fungování podobných zařízení stojí, je dnes opětovně ze strany lokálních autorit "spíše ostrakizován, vzrůstá mezi nimi totiž přesvědčení, že když někdo získá veřejné prostředky, zavazuje se tím i ke konformitě, nekritičnosti a přitakávání". To však lze i do budoucna od Fiducie očekávat jen stěží.

Fiducia, Ostrava

adresa: Nádražní 30, Moravská Ostrava

ředitelka: Ilona Rozehnalová

www.antikfiducia.com

Foto: Dita Pepe a Petr Hruběš: Výstavka /2011

foto: Galerie Fiducia

Foto: Ivan Pinkava: Oproti bílé /2011

foto: Galerie Fiducia

O autorovi: Tomáš Koblížek, Autor přednáší na Katedře teorie a dějin umění **Ostravské univerzity**.

Zpracovatel: Anopress IT a.s.

<http://www.osu.cz/>